

Livets väg

nr 54

Jesus sa: Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Joh. 14:6).

Den kristna tron (6)

Innehåll i detta nummer

Bibelns lära om Gud, Treenigheten (sid 1), Guds egenskaper (2), Bibelställen om första budet, Luther om första budet (3), Andra budet (4)

Bibelns lära om Gud

Det första budet om att vi ska älska Gud över allting och förtrösta på honom är det viktigaste budet. Det omfattar i sig alla andra bud. Budens huvuduppgift efter syndafallet är att visa oss att vi är syndare. När vi lär känna buden väl förstår vi hur allvarlig synden är. Då behöver vi hjälp mot synden. Denna hjälp får vi genom *evangelium* om Kristus och allt vad han har gjort.

Läran om Guds nåd och kärlek behandlas i katekesens andra huvudstycke om tron. En kristen behöver både *lagen* (de tio buden) och *evangelium* (frälsningen, trosartiklarna). Mycket viktiga är också *bönen* och *sakramenten*. Så ska katekesens huvudstycken vara levande under hela det kristna livet. Det leder till ett andligt växande som fullbordas när vi efter döden uppstår med våra kroppar och får evigt liv i himlen.

Treenigheten

Vi vet att Gud finns genom uppenbarelsen i naturen och samvetet. Men på grund av synden är det många som inte förstår eller vill ta emot detta vittnesbörd trots att allt detta klart vittnar om Guds

existens och hans stora och underbara makt att skapa. Att förneka Guds existens är ändå dåraktigt eftersom naturen och samvetet vittnar så starkt om att Gud finns och är en underbar skapare. Bibeln säger:

Dåren säger i sitt hjärta: "Det finns ingen Gud" (Ps. 14:1).

Men kunskapen genom naturen räcker inte till för frälsningen. Därför har vi fått den särskilda uppenbarelsen genom Bibeln, som är Guds eget ord till oss.

Genom Bibeln får vi klart och tydligt veta vem Gud verkligen är och vad han vill med oss. Bibeln lär att det bara finns *en enda Gud*, men samtidigt att Gud är *tre olika personer*, Fadern, Sonen och den Helige Ande. Vi kallar detta att Gud är Treenig. Det är omöjligt att förstå för vårt förnuft, men vi tror att det är sant eftersom Bibeln klart och tydligt lär så. Att det bara finns en enda Gud lär både GT och NT:

Hör, Israel! Herren vår Gud, Herren är en. Och du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft (5 Mos. 6:4-5).

Det finns bara en Gud (1 Kor. 8:4).

Att Gud samtidigt är tre olika personer framgår bl.a. av följande ställen:

Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn (Matt. 28:19).

Vår Herre Jesu Kristi nåd, Guds kärlek och den helige Andes gemenskap vare med er alla (2 Kor. 13:13).

Treenigheten framgår också av att Bibeln tydligt lär att både Fadern, Sonen och Anden är Gud, var för sig. Mer om detta när vi kommer in på trosartiklarna.

Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkoblاد

Nr 54, 3 mars 2023

Red. kyrkoherde Sten Rydh

Guds egenskaper

Gud har många underbara egenskaper.

Han är **evig**, vilket betyder att han alltid har funnits till och kommer att finnas i evighet.

Gud är **oföränderlig**, vilket gör att vi helt kan lita på honom. Han ändrar sig inte som vi människor och låter sig inte påverkas.

Han är **allsmäktig**. Det betyder att Gud har all makt i himlen och på jorden. När Gud säger något kan vi därför vara säkra på att han också gör det han lovar.

Gud är också **allvetande**. Han känner till allting och vet precis vad som har hänt i världshistorien överallt på alla platser och han vet vad som kommer att hända. Han vet exakt vad varje människa på jorden gör och tänker i varje ögonblick.

Han är också **närvarande överallt**. Gud är nära oss alla varje stund. Det existerar ingen plats i världen där Gud inte är. Det är sant när man säger att Gud har hela världen i sin hand. Det är en bild som gör att vi förstår att Gud verkligen är nära alla människor. Detta gäller var vi än befinner oss. Paulus vittnade i Aten om att alla människor lever och är till i Gud:

För i honom är det vi lever och rör oss och är till, så som även några av era egna skaldar har sagt: Vi är av hans släkt (Apg. 17:28).

Gud är **helig**, vilket innebär att han är skild från allt vad synd och ondska heter.

Han hatar synden och visar då sin **vrede** men älskar samtidigt allt som är gott, sant, rätt, vackert och underbart.

Han är också **rättfärdig**, vilket betyder att han är rättvis, opartisk och inte tar hänsyn till personen utan behandlar alla lika. Gud gör allting rätt och riktigt utan något svek.

Gud är också **trofast** och håller alltid vad han lovar. Han är trogen i allt.

Gud är verkligen **god, barmhärtig** och **kärleksfull**. Han har medlidande med oss syndare och önskar oss det allra bästa. Han ger varje människa goda gåvor varje dag.

Framför allt är Gud **nådig**, vilket betyder att han möter oss med godhet och kärlek utan att vi har förtjänat det.

Bibelställen om Guds egenskaper

*Herre, du har varit vår tillflykt från släkte till släkte. Innan bergen blev till och du skapade jorden och världen, från evighet till evighet är du, Gud (Ps. 90:1-2). **Gud är evig.***

*Jag, HERREN, har inte förändrat mig (Mal. 3:6). Men du är densamme och dina år har inget slut (Ps. 102:28). **Gud är oföränderlig***

*Jag är Gud den Allsmäktige (1 Mos. 17:1). Ingenting är omöjligt för Gud (Luk. 1:37). För Gud är allting möjligt (Matt. 19:26). **Gud är allsmäktig.***

*Herre, du rannsakar mig och känner mig. Om jag sitter eller står vet du det, du förstår mina tankar fjärran ifrån. Om jag går eller ligger ser du det, med alla mina vägar är du förtrogen. Innan ordet är på min tunga vet du, Herre, allt om det (Ps. 139:1-4). Herre, du vet allt (Joh. 21:17). **Gud är allvetande.***

*Kan någon gömma sig på ett så hemligt ställe att jag inte skulle se honom? säger HERREN. Är inte jag den som uppfyller himmel och jord? säger HERREN (Jer. 23:24). **Gud är överallt.***

*Jag, HERREN, er Gud, är helig (3 Mos. 19:2). Helig, helig, helig är HERREN Sebaot (Jes. 6:3). **Gud är helig.***

*En trofast Gud utan svek, rättfärdig och rättvis är han (5 Mos. 32:4). **Gud är rättfärdig.***

*Han förblir trofast, för han kan inte förneka sig själv (2 Tim. 2:13). **Gud är trofast.***

*HERREN är god mot alla (Ps. 145:9). **Gud är god.***

*Han förbarmar sig över alla sina verk (Ps. 145:9). **Gud är barmhärtig.***

HERREN! HERREN! - en Gud, barmhärtig och nådig, sen till vrede och stor i nåd och sanning, som bevarar nåd mot tusenden och förlåter överträdelse, synd och skuld (2 Mos. 34:6-7). Gud är kärleken (1 Joh. 4:8). **Gud är nådig och kärleksfull.**

Bibelställen om första budet

Förtrösta på HERREN av hela ditt hjärta, förlita dig inte på ditt förstånd (Ords. 3:5).

Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd (Matt. 22:37, 1 Mos. 6:5).

Vem har jag i himlen utom dig? Och har jag dig, söker jag inget på jorden. När min kropp och mitt hjärta ger upp, är Gud mitt hjärtas klippa och min lott för evigt (Ps. 73:25-26).

Hela jorden ska frukta HERREN, alla som bor i världen ska bäva för honom (Ps. 33:8).

Jag är Gud den Allsmäktige. Vandra inför mig och var fullkomlig (1 Mos. 17:1).

Hur skulle jag då kunna göra så mycket ont och synda mot Gud (1 Mos. 39:9)?

Att frukta HERREN är att hata det onda (Ords. 8:13).

Var inte rädda för dem som dödar kroppen men inte kan döda själen. Frukta i stället honom som kan fördärva både själ och kropp i Gehenna (Matt. 10:28).

Dårarna säger i sitt hjärta: "Det finns ingen Gud". Onda och avskyvärda är deras gärningar (Ps. 14:1, ateister).

Luther om första budet

I Stora katekesen, som också ingår i våra bekännelseskriter, skriver Luther:

"Första budet: Du skall inte ha några andra gudar.

Det betyder att du ska ha mig ensam som din Gud. Men vad menas med det och hur ska man förstå det? Vad betyder det att ha en Gud eller vad är Gud?

Svar: Gud kalles det som man väntar sig allt gott ifrån och som man flyr till i nöden. Att ha en Gud är alltså ingenting annat än

att man av hjärtat förtröstar och tror på honom. Jag har ofta sagt att det bara är hjärtats förtröstan och tro som gör både Gud och avgud.

Om tron och förtröstan är rätt så är också din Gud den rätte. Men om din förtröstan är falsk och orätt så har du inte den rätte Guden. För de två hör ihop: tron och Gud. Det hjärtat hänger fast vid och litar på är i verkligheten din Gud, säger jag.

Därför betyder detta bud att man måste ha en rätt tro och lita på den ende sanne Guden av hela sitt hjärta. Vi skall bara hålla oss till honom. Detta vill han säga till oss: 'Se till att jag ensam får vara din Gud och sök inte efter någon annan. Om du saknar något gott, så vänta det av mig och sök efter det hos mig. I olycka och nöd ska du fly hit och hålla dig till mig. Ja, jag vill ge dig allt vad du behöver och hjälpa dig i all nöd. Se bara till att ditt hjärta inte söker skydd och trygghet hos någon annan.' ...

Därför måste nu var och en för sig se till att man håller detta bud stort och högt och inte anser det vara något skämt. Fråga ditt eget hjärta och pröva om det håller sig till Gud eller inte. Har du ett hjärta som bara väntar sig gott av honom, särskilt i nöd och brist? Om du är beredd att överge och lämna allt som inte är Gud, ja, då har du den ende, rätte Guden.

Men kanske ditt hjärta är fäst vid något annat, som du väntar mera hjälp av än Gud? Om du då inte skyndar till honom utan flyr undan när olyckan är framme, så har du en avgud. ...

Låt oss därför lära oss det första budet väl. Då förstår vi att Gud inte kan tåla att vi blir självsäkra och förtröstar på något annat än på honom. Han begär inte något högre av oss än att vi av hjärtat väntar allt gott av honom. Därför ska vi gå rätt till väga och väl använda alla de gåvor som Gud ger oss. Det är precis som när en

skomakare i sitt arbete använder nål, syl och tråd och sedan lägger dem ifrån sig. Eller som när en person på resa tar in på ett hotell med mat och sovrum bara för att han är tvungen att övernatta någonstans. På samma sätt måste var och en använda Guds gåvor i sin kallelse enligt Guds ordning och inte låta något bli till en herre och avgud.

Detta räcker nu om det första budet. Vi har skrivit särskilt mycket om det eftersom det är så viktigt. Som tidigare sagts: Om hjärtat har det rätt ställt med Gud och vi lyder detta bud, så följer alla andra bud efter.”

(Min övers. från tyskan, Trigl. 580, 586, 592 jfr SKB, s. 390, 393, 396)

Andra budet

Luthers lilla katekes:

Du ska inte missbruka Guds namn.

Vad är det?

Svar: Vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte använder hans namn till att svära och förbanna eller trollda. Vi ska inte ljuga eller lura någon i hans namn, utan istället ropa till Gud i all nöd, be, tacka och lovprisa honom.

En längre form

Hos Mose har det andra budet en längre form:

Du ska inte missbruka Herren din Guds namn, för Herren ska inte låta den bli ostraffad som missbrukar hans namn (2 Mos. 2:7).

I sin katekes kortade Luther ner buden och gav dem en något enklare form än hos Mose. Han lät alla tio buden börja med orden ”du ska” eller ”du ska inte”. Luther ville att katekesens text skulle vara så enkel som möjligt. I senare utgåvor av Luthers katekes har man valt att använda längre textformer. Buden kan sammanfattas på många olika sätt. Det är inte något fel.

Bibeln själv använder olika former. Jag har valt att följa Luthers första, korta katekes så som den utgavs år 1519.

Buden uppfylls genom kärleken

Luther börjar varje förklaring med orden ”Vi ska frukta och älska Gud, så att...” När vi vill hålla Guds bud måste det komma av att vi fruktar och älskar Gud av hjärtat. Buden kan inte uppfyllas bara genom att man i det yttre gör vad buden befäller. Det är den inre kärleken till Gud som uppfyller buden. Men denna kärlek kan inte alls komma genom egen kraft utan endast då vi tar emot Kristus genom tron på evangelium. Då får vi också den Helige Ande i våra hjärtan. Gud skänker oss en ny, inre ande, den nya människan, och vi börjar kämpa mot synden. Mer om detta i den tredje trosartikeln.

Vad är Guds namn?

Även vanliga, mänskliga namn är viktiga för oss. Ditt eget namn betecknar ju hela din person. Om någon säger något fult och elakt om ditt namn känner du dig träffad och sårad.

Så är det också med Guds namn. Om vi använder Guds namn på ett fult och syndigt sätt riktar det sig mot Gud själv. När t.ex. någon svär genom att använda Guds eller djävulens namn är det ett tecken på att den personen inte tror på Gud. Man talar inte illa om den man älskar.

Gud har flera olika namn i Bibeln. Han kallas t.ex. HERREN, Den Allsmäktige, Fadern, Sonen, Den Helige Ande, Jesus Kristus, Frälsaren. Namnet HERREN är särskilt viktigt. På hebreiska skrivs det med bokstäver som motsvarar JHVH. Det skrivs från höger till vänster. Så här:

יהוה

Forts. i nästa nr